نظام‌سازی ایمان

جریان ایمان به منزله جاری شدن روح در کالبدی است که اگر نباشد حتی اجرای آن جسد هم باقی نمی‌ماند. این جریان چه در فرد و چه در جامعه حیاتی معنوی از جنس ذکر و دوستی با خدا و دوستان خدا ایجاد می‌کند. لازمه تحقق این جریان ایجاد اقتضائاتی در فرد و جامعه است که مهم‌ترین آن پاک‌سازی درونی از هر گونه فسق، نفاق، کفر و شک است. ایمان در جامعه با ایجاد بستر یقین، میل شدید به جهاد در راه خدا، صبر و عدل، جریان می‌یابد و بر اثر آن حیات معنوی که سرشار از رضایت و قرب به پروردگار است حاکم می‌گردد.

مقدمه

با مطالعه قرآن به خوبی می‌توان به اهمیت ایمان و نقش آن در هدایت انسان و جامعه پی‌برد. در هر سوره و هر جزء و حتی در بیشتر صفحات قرآن کلمه‌ای از ایمان و مشتقاتش به چشم می‌خورد.

اهمیت این کلمه را می‌توان از برخی سوره‌ها مانند سوره مبارکه عصر، مؤمنون و غافر و ... متوجه شد. تا جایی که خداوند شرط هدایت شدن با قرآن را منوط به تقوا داسته و در معرفی تقوا آن را با ایمان معرفی کرده است.

ذلِكَ الْكِتابُ لا رَيْبَ فيهِ هُدىً لِلْمُتَّقينَ * الَّذينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَ يُقيمُونَ الصَّلاةَ وَ مِمَّا رَزَقْناهُمْ يُنْفِقُونَ * وَ الَّذينَ يُؤْمِنُونَ بِما أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَ ما أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ * أُولئِكَ عَلى هُدىً مِنْ رَبِّهِمْ وَ أُولئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ[1]

این است کتابی که در [حقانیت] آن هیچ تردیدی نیست [و] مایه هدایت تقواپیشگان است: آنان که به غیب ایمان می‌آورند، و نماز را بر پا می‌دارند، و از آنچه به ایشان روزی داده‌ایم انفاق می‌کنند و آنان

[1] سوره مبارکه بقره، آیات ۲-۵

که بدانچه به سوی تو فرود آمده، و به آنچه پیش از تو نازل شده است، ایمان می آورند و به آخرت یقین دارند. آنهایند که از هدایتی از جانب پروردگارشان برخوردارند و آنها همان رستگارانند.

موضوع ایمان از اولین موضوعاتی است که توسط انبیا و اولیای الهی مطرح می‌شود و به واسطه آن توحید و یگانگی ابراز می‌گردد و سایر مردم به آن دعوت می‌شود.

أَ أَتَّخِذُ مِنْ دُونِهِ آلِهَةً إِنْ يُرِدْنِ الرَّحْمنُ بِضُرٍّ لا تُغْنِ عَنِّي شَفاعَتُهُمْ شَيْئاً وَ لا يُنْقِذُونِ * إِنِّي إِذاً لَفي ضَلالٍ مُبينٍ * إِنِّي آمَنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونِ[۲]

آیا به جای او خدایانی را بپرستم که اگر [خدای] رحمان بخواهد به من گزندی برساند، نه شفاعتشان به حالم سود می‌دهد و نه می‌توانند مرا برهانند؟ در آن صورت، من قطعاً در گمراهی آشکاری خواهم بود. من به پروردگارتان ایمان آوردم. [اقرار] مرا بشنوید.

قُلْ يا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَميعاً الَّذي لَهُ مُلْكُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ لا إِلهَ إِلاَّ هُوَ يُحْيي وَ يُميتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَ رَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَ كَلِماتِهِ وَ اتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ[۳]

بگو: ای مردم، من پیامبر خدا به سوی همه شما هستم، همان [خدایی] که فرمانروایی آسمانها و زمین از آنِ اوست. هیچ معبودی جز او نیست که زنده می‌کند و می‌میراند. پس به خدا و فرستاده او- که پیامبر درس‌نخوانده‌ای است که به خدا و کلمات او ایمان دارد- بگروید و او را پیروی کنید، امید که هدایت شوید.

ایمان وجه اتصال همه انبیا با هم و نیز سایر مومنین با یکدیگر می‌باشد. و نیز وجه اتصال ملائکه با انبیا و مؤمنین می‌باشد.

---

[۲] سوره مبارکه یس، آیات ۲۳-۲۵

[۳] سوره مبارکه توبه، آیه ۱۵۸

نظام‌سازی ایمان

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

آمَنَ الرَّسُولُ بِما أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَ الْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَ مَلائِكَتِهِ وَ كُتُبِهِ وَ رُسُلِهِ لا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَ قالُوا سَمِعْنا وَ أَطَعْنا غُفْرانَكَ رَبَّنا وَ إِلَيْكَ الْمَصيرُ[۴]

پیامبر [خدا] بدانچه از جانب پروردگارش بر او نازل شده است ایمان آورده است، و مؤمنان همگی به خدا و فرشتگان و کتابها و فرستادگانش ایمان آورده‌اند [و گفتند:] «میان هیچ یك از فرستادگانش فرق نمی‌گذاریم» و گفتند: «شنیدیم و گردن نهادیم، پروردگارا، آمرزش تو را [خواستاریم] و فرجام به سوی تو است.»

بر اساس مطالب فوق نظام‌سازی ایمان را می‌توان نظام سازی عبودیت در راه خدا و یا نظام‌سازی اقامه توحید در جامعه و یا نظام‌سازی امنیت حقیقی معرفی کرد. زیرا هر یک از موارد یاد شده وجهی از ایمان است و ایمان تأمین کننده آن می‌باشد.

به طور مسلم به دلیل گستردگی مطالب، ممکن نیست بتوانیم زوایای کاملی از این نظام‌سازی را مطرح کنیم زیرا هر یک از سوره‌های قرآن به نوعی به وجوهی از نظام‌سازی ایمان اشاره دارد. و در نظر داشتن همه جنبه‌های مطرح شده در سوره‌ها برای امثال ما امکان‌پذیر نیست. با این حال این نوشته به عنوان طرح بحثی از موضوع نظام‌سازی ایمان بوده و البته در ارتباط با نظام‌سازی طیب، خیر و حُسن می‌باشد.

برای بهره بیشتر از مطالب یادشده در کتاب توجه به موارد زیر توصیه می‌شود:

۱. چنان‌که گفته شد حجم مطالب پیرامون نظام‌سازی ایمان بسیار فراوان و مباحث آن بسیار متنوع است لذا از زوایای متعددی می‌توان این مبحث را دنبال و مطالب آن را پیگیری کرد.

---

[۴] سوره مبارکه بقره، آیه ۲۵۸

۲. مطالب مربوط به این نظام‌سازی همانند سیر کتب نظام‌سازی با کتاب معناشناسی و فرایندشناسي آن کاملا در ارتباط است و از آوردن مطالب تکراری حتی المقدور خودداری شده است.

۳. در نظام‌سازی ایمان حرکت انبیا بسیار مشهودتر و نقش آنها در به جریان افتادن آن پررنگ‌تر است. در واقع انبیای الهی و کتاب آسمانی به عنوان شاقول و میزان اصلی در این نظام‌سازی محسوب می‌شود.

٤. یکی از مهم‌ترین موضوعات مربوط به نظام‌سازی ایمان، مطرح کردن آیات و بینات تکوینی و تشریعی است. این مباحث به نحوی باید در جامعه طرح شود که اعجاز حرکت انبیا هویدا و آشکار شود لذا طرح زیبای این موضوعات در جامعه می‌تواند جریان توحیدی انبیا را باشکوهتر و پررونق‌تر نماید.

٥. هر انسانی با ایمان خود می‌تواند به جریان انبیای الهی و ملائکه بزرگوار متصل شود. بدین ترتیب در نظام‌سازی ایمان ملحق شدن مؤمنین به این جریان با تقویت ایمان‌هایشان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

٦. طرح مباحث کتاب ضرورت پرداختن زیبا و جذاب‌تر این مباحث را در اشکال مختلف زنده می‌کند که این امر به عنوان وظیفه‌ای انسانی و الهی بر عهده هر انسان مؤمنی می‌باشد.

۷. لازم به ذکر است به دلیل اهمیتي که برخي آیات قرآن در بحث نظام‌سازي ایمان داشته‌اند، در چندي جاي کتاب مورد استفاده قرار گرفته‌اند. از این رو تکرار آنها آگاهانه و تأکید بر محتواي آنهاست.

عناوین فصول مطرح در این کتاب عبارتند از:

فاتحه: محورهای نظام‌سازی ایمان

نظام‌سازی ایمان

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

فصل اول: اصول و مبانی نظام‌سازی ایمان

فصل دوم: تربیت کادر ایمان‌ساز

فصل سوم: پاک‌سازی بستر ایمان

فصل چهارم: جریان‌سازی ایمان

فصل پنجم: ابزارهای نظام‌سازی ایمان

خاتمه: درب‌های ایمان